

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Br. 00-63-8/17-
Podgorica, 24. jul 2017. godine

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2017. GODINU,
ZA PERIOD JANUAR – JUL 2017. GODINE**

Treća sjednica Odbora za ljudska prava i slobode,
7. mart 2017. godine

Radionica „Etika i sprječavanje sukoba interesa“ ,
8. mart 2017. godine

Četvrta sjednica Odbora za ljudska prava i slobode,
28. mart 2017. godine

Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava
i slobode sa predsjednikom Parlamentarne skupštine
Savjeta Evrope,
16. mart 2017. godine

Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava
i slobode sa ekspertkinjom EK, Ivanom Roanjom,
6. april 2017. godine

Međunarodna radionica „Saradnja evropskih parlamentaraca
u borbi protiv trgovine ljudima u zemljama Zapadnog Balkana“
Beograd, 17. i 18. maj 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2017. GODINU, ZA PERIOD JANUAR- JUL 2017. GODINE	6
AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2017. GODINU.....	8
STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U PERIODU JANUAR – JUL 2017. GODINE	10
INFORMACIJA O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE	11
INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA (NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA)	11
USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA, NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA, A U SKLADU SA MJERAMA SADRŽANIM U AKCIONOM PLANU SKUPŠTINE CRNE GORE	12
ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA	24
ZAKLJUČAK	25

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI PLANA AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2017. GODINU, ZA PERIOD JANUAR – JUL 2017. GODINE

UVOD

Ovim Izvještajem nastoje se prikazati aktivnosti koje je Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore realizovao u periodu od januara do jula 2017. godine.

U fokusu obaveza, na planu zakonodavne i kontrolne funkcije Skupštine Crne Gore, u skladu sa praksom usvajanja planskih dokumenata kojim se unapređuje predvidivost rada Skupštine i njenih radnih tijela, u funkciji povećanja stepena javnosti rada, kao mjere nadzora nad samim kvalitetom zakonodavnih i kontrolnih aktivnosti, **Odbor za ljudska prava i slobode je na Trećoj sjednici, održanoj 7. marta 2017. godine,**

usvojio Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2017. godinu, sačinjen na osnovu:

- Rezolucije Evropskog parlamenta o Crnoj Gori, usvojene 16. marta 2017. godine,
- Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. godinu, od novembra 2016. godine,
- Rezolucije Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 2030 (2015), od 27. januara 2015,
- Programa rada Vlade Crne Gore za 2017. godinu,
- aktivnosti Skupštine Crne Gore i
- jednog broja nerealizovanih aktivnosti iz Plana aktivnosti Odbora za 2016. godinu.

Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i sloboda Crne Gore za 2017. godinu utvrđeno je 25 aktivnosti.

Planom je utvrđeno:

- razmatranje **6 predloga zakona;**
- razmatranje **12 izvještaja** (pet godišnjih izvještaja koje nadležni organi, saglasno zakonu dostavljaju Skupštini, jedan posebni izvještaj i godišnji izvještaji o radu i finansijskom poslovanju šest manjinskih savjeta);
- razmatranje **šest akata** (pet strategija i akcionih planova i jedna informacija) u skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine Crne Gore;
- razmatranje Predloga zahtjeva Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za dodjelu budžetskih sredstava u budžetu za 2018. godinu;
- **dva kontrolna saslušanja** (u skladu sa članom 75 Poslovnika Skupštine);
- **jedno konsultativno saslušanje** (u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine) i
- **održavanje radionice, konferencije i tematske sjednice, kao i posjeta jednoj ustanovi radi praćenja stanja ljudskih prava.**

U skladu sa Akcionim planom za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine utvrđeno je **praćenje realizacije Zaključaka Skupštine**, donesenih povodom razmatranja:

- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu,
- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu,
- Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu,
- Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini,
- Izvještaja o radu i načinu raspodjele sredstava Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu i
- Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.

Polazeći od obaveze daljeg snaženja Odbora za ljudska prava i slobode, radi kontinuiteta s aktivnostima ovog radnog tijela u prethodnom periodu, posebna pažnja u 2017. godini, posvećuje se aktivnostima i nadležnim institucijama koje treba da obezbijede veću efikasnost u oblasti zaštite od diskriminacije, prevencije torture, zaštite prava lica lišenih slobode, zaštite ličnih podataka, prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na prava djece sa teškoćama u razvoju i zaštitu prava djeteta u cilju dostizanja standarda definisanih Konvencijom UN o pravima djeteta, zbog čega je u Planu aktivnosti za 2017. godinu akcentat usmjeren na aktivnosti koje se odnose na:

- **implementaciju donešenih zakona, jačanjem kontrolne uloge Odbora (čl. 68, 73, 75 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore);**
- **zaštitu od diskriminacije** (razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, održavanje konsultativnog saslušanja, razmatranje Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu i Posebnog izvještaja Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore o zaštiti od diskriminacije, shodno Zaključku Skupštine Crne Gore, donesenom povodom razmatranja Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. godinu, usvojenom u decembru 2015.);
- **prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog, surovog ili ponižavajućeg postupanja, u skladu sa preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)** (razmatranje Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu);
- **zaštitu prava lica lišenih slobode** (održavanje kontrolnog saslušanja i praćenje sprovođenja Zaključka Skupštine);
- **zaštitu ličnih podataka** (razmatranje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti i Izvještaja o stanju u oblasti zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu);
- **zaštitu prava lica sa invaliditetom, sa posebnim akcentom na djecu sa teškoćama u razvoju** (održavanje tematske sjednice, posjeta Maloj gupnoj kući u Bijelom Polju i razmatranje dvije strategije koje se odnose na ova lica);
- **zaštitu prava djeteta u cilju dostizanja standarda definisanih Konvencijom UN o pravima djeteta** (razmatranje Strategije za zaštitu od nasilja nad djecom 2017-2021. godine i održavanje Konferencije povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava) i
- **intenziviranje međunarodne saradnje sa subjektima koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava i sloboda, savjetodavnim tijelima Savjeta Evrope i Evropske unije, daljim jačanjem konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji i nastavkom saradnje koju Odbor ima sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata, kao i učešćem članova Odbora na seminarima, konferencijama i drugim međunarodnim aktivnostima, na poziv međunarodnih organizacija, u skladu sa čl. 208, 209 i 210 Poslovnika Skupštine Crne Gore.**

U cilju jačanja kontrolne uloge Skupštine, Odbor za ljudska prava i slobode je Planom aktivnosti, kao i prethodnih godina, utvrdio: održavanje kontrolnih i konsultativnog saslušanja, pribavljanje i razmatranje, shodno članu 68 Poslovnika Skupštine, informacija i izvještaja od strane nadležnih državnih organa, kao i, na osnovu člana 162 Poslovnika Skupštine, razmatranje izvještaja nadležnih državnih organa.

Polazeći od **nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, utvrđene članom 44 Poslovnika Skupštine Crne Gore:** „*Odbor za ljudska prava i slobode razmatra predloge zakona, drugih propisa i opštih akata i druga pitanja koja se odnose na: slobode i prava čovjeka i građanina, sa posebnim osvrtom na manjinska prava, primjenu potvrđenih međunarodnih akata koji se odnose na ostvarivanje, zaštitu i unaprjeđivanje ovih prava, razmatra i zauzima stavove po predstavkama građana i pravnih lica koje se odnose na ostvarivanje prava građana; prati ostvarivanje dokumenata, mjera i aktivnosti za unaprjeđivanje nacionalne, etničke i druge ravnopravnosti, posebno u oblasti obrazovanja, zdravstva, informisanja, socijalne politike, zapošljavanja, preduzetništva, procesa odlučivanja i sl; učestvuje u pripremi i izradi dokumenata i usaglašavanju zakonodavstva u ovoj oblasti sa standardima u evropskom zakonodavstvu; sarađuje sa odgovarajućim radnim tijelima drugih parlamenata i nevladinim organizacijama iz ove oblasti.*

Odbor u okviru svoje nadležnosti prati i ocjenjuje usklađenost zakona Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije i, na osnovu izvještaja Vlade, prati i ocjenjuje primjenu zakona, posebno zakona iz kojih proizilaze obaveze usaglašene sa pravom Evropske unije.”

Odbor je u periodu od januara do jula 2017. godine realizovao brojne aktivnosti, kako one utvrđene Planom, tako i one koje su proizilazile iz tekućih aktivnosti Skupštine Crne Gore, Vlade Crne Gore i drugih institucija i organizacija sa kojima Odbor ostvaruje kontinuiranu saradnju.

Sve aktivnosti je ostvarivao u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovníkom Skupštine Crne Gore.

U okviru zakonodavne uloge Skupštine, Odbor je, u skladu sa članom 137 Poslovnika Skupštine, razmotrio: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona zaštiti podataka o ličnosti, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije.

Odbor je u okviru kontrolne uloge Skupštine, u skladu sa članom 162 Poslovnika Skupštine, razmotrio: Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu, Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu, Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu, Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini (sa Izvještajima o radu i finansijskom poslovanju manjinskih savjeta za 2016. godinu) i Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu.

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je razmotrio: Strategiju za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2017. godinu i Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2016. godinu, Strategiju za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016/2017. godinu, Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za 2017. i 2018. godinu i Izvještaj o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.

U izvještajnom periodu, članovi Odbora imali su veliki broj aktivnosti koje nijesu utvrđene Planom rada Odbora, a sve u cilju promovisanja važnosti poštovanja ljudskih prava i sloboda, kao i zbog sticanja novih iskustava, razmjene znanja i ideja sa predstavnicima drugih zemalja i međunarodnih organizacija.

Nastavljena je saradnja sa Zaštitnikom ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao krovnom institucijom, novim Ustavom ustanovljenom, za zaštitu ljudskih prava i sloboda. Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i predstavnici Institucije, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvuju određenim sjednicama Odbora.

Saradnja sa NVO sektorom je intenzivna. Sjednicama Odbora, u skladu sa ranije uspostavljenom saradnjom, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvuje predstavnik NVO “Građanska alijansa” koja u kontinuitetu vrši monitoring nad radom Odbora za ljudska prava i slobode. Takođe, Odbor je nastavio saradnju i sa drugim nevladinim organizacijama koje se bave ljudskim pravima, čiji predstavnici, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine, učestvuju na pojedinim sjednicama Odbora. S druge strane, i članovi Odbora učestvuju na okruglim stolovima na poziv nevladinih organizacija koje organizuju te aktivnosti.

Saradnja sa međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori takođe je veoma dobra. Predstavnici međunarodnih organizacija po pozivu, u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine učestvuju na brojnim sjednicama Odbora. Takođe, članovi Odbora za ljudska prava i slobode učestvuju na aktivnostima organizovanim od strane međunarodnih organizacija sa sjedištem u Crnoj Gori.

STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI UTVRĐENIH PLANOM ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE ZA 2017. GODINU, ZA PERIOD JANUAR – JUL 2017. GODINE

U periodu od januara do jula 2017. godine, članovi Odbora za ljudska prava i slobode održali su **8 sjednica (jedna je imala nastavak)**.

Broj aktivnosti utvrđenih Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2017. godinu - 25

Broj aktivnosti Planom Odbora za ljudska prava i slobode utvrđenih za I i II kvartal 2017. godine - 13

Od 13 aktivnosti utvrđenih za prva dva kvartala, realizovano je 10.

Tri aktivnosti planirane za II kvartal nijesu realizovane u ovom izvještajnom periodu i to:

1. Konsultativno saslušanje na temu: “Analiza primjene antidiskriminatornog zakonodavstva- problemi u praksi, u susret izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, utvrđenim za II kvartal 2017. godine”;
2. Akcioni plan za sprovođenje Strategije o unapređenju kvaliteta života LGBT osoba 2013-2018, za 2017. godinu s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana u 2016. godini i
3. Strategija za prevenciju i zaštitu djece od nasilja sa Akcionim planom za 2017-2021.

Važno je istaći da Konsultativno saslušanje nije realizovano iz objektivnih razloga, jer je Skupštini Crne Gore 15. juna 2017. godine dostavljen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, koji je, po skraćenom postupku, Skupština usvojila na Desetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, 29. juna 2017.

Prethodno, prilikom utvrđivanja ove aktivnosti namjera Odbora je bila da u saradnji sa nadležnim subjektima na Konsultativnom saslušanju sagleda potrebu izmjena i dopuna ovog Zakona. Međutim, i Vlada Crne Gore je prepoznala potrebu izmjene normative u ovoj oblasti i utvrdila Predlog zakona koji je Odbor razmotrio na Osmoj sjednici, 28. juna 2017. kada je ocijenjeno da je zakon u potpunosti usklađen sa međunarodnim dokumentima i direktivama Evropske unije u ovoj oblasti.

Kako je Zakon u međuvremenu usvojen i na sjednici Skupštine, sada nema potrebe za organizovanjem konsultativnog saslušanja na ovu temu.

Međutim, Odbor će konsultativno saslušanje, kao oblik djelovanja utvrđen Poslovníkom Skupštine, realizovati na drugu temu početkom IV kvartala 2017. godine.

Preostale dvije aktivnosti koje nijesu realizovane iz razloga što je u ovom izvještajnom periodu Odbor realizovao 16 dodatnih aktivnosti biće realizovane krajem III ili početkom IV kvartala ove godine.

U izvještajnom periodu Odbor za ljudska prava i slobode razmotrio je **tri predloga zakona**:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Četvrtoj sjednici, 28. marta 2017. godine/Skupština Crne Gore 26. saziva na Trećoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 28. marta 2017. donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti*);
2. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Sedmoj sjednici, 1. juna 2017. godine/Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 2. juna 2017. donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama*), i
3. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije (*Odbor je razmotrio Predlog zakona na Osmoj sjednici, 28. juna 2017. godine/Skupština Crne Gore 26. saziva na Desetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 29. juna 2017. donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije*).

U periodu od januara do jula 2017. godine, Odbor je razmotrio sljedećih **pet izvještaja (godišnjih)**:

1. Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu (*Odbor razmotrio na Trećoj sjednici, 7. marta 2017. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u tri tačke./Skupština Crne Gore 26. saziva na Trećoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 28. marta 2017. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*);
2. Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu (*Odbor razmotrio na Petoj sjednici, 24. aprila 2017. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u sedam tačaka./Skupština Crne Gore 26. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 27. aprila 2017. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*);
3. Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu (*Odbor razmotrio na Petoj sjednici, 24. aprila 2017. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u devet tačaka./Skupština Crne Gore 26. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 27. aprila 2017. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*);
4. Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini (*Odbor razmotrio na Šestoju sjednici, 25. maja 2017. i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u sedam tačaka./Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 2. juna 2017. donijela je Zaključak povodom razmatranja Izvještaja.*) i

5. Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu (*Odbor razmotrio na Desetoj sjednici, 24. jula 2017. godine i podnio Skupštini Izvještaj sa Predlogom zaključka u 18 tačaka/Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu je na Dnevnom redu Četrnaeste sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini*).

U skladu sa članom 68 Poslovnika Skupštine, takođe u okviru kontrolne uloge Skupštine, Odbor je razmotrio sledeće akte:

1. Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2017. godinu i Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2016. godinu,
2. Strategija za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016/2017. godinu,
3. Strategiju za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za 2017. i 2018. godinu i
4. Izvještaj o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija.

Shodno mjeri 5 iz Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore (*„radna tijela će redovno razmatrati realizaciju zaključaka koje je prethodno usvojila Skupština, kao i sprovođenje ocjena i stavova donijetih od strane radnih tijela“*), obavezi izvještavanja o realizaciji mjera utvrđenih revidiranim akcionim planovima Vlade Crne Gore za poglavlja 23 i 24 kroz periodično podnošenje informacija Kancelariji Glavnog pregovarača i Planu aktivnosti Odbora za 2017. godinu, Odbor je u izvještajnom periodu **razmatrao realizaciju Zaključaka Skupštine Crne Gore** donesenih povodom razmatranja:

- Izvještaja o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2014. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“ broj 40/16,
- Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2015. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 2/17,
- Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 51/16 i
- Izvještaja o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2015. godini, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 2/17.

AKTIVNOSTI KOJE JE ODBOR REALIZOVAO IZVAN PLANA AKTIVNOSTI ZA 2017. GODINU

Pored Planom utvrđenih aktivnosti, u periodu januar- jul 2017. godine Odbor je realizovao 16 dodatnih aktivnosti, i to:

1. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode, poslanika Mihaila Anđušića na Seminaru o sprovođenju zaključaka drugog ciklusa monitoringa implementacije Okvirne konvencije Savjeta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina od strane Crne Gore, održanom u Podgorici 7. februara 2017. godine;
2. Učešće poslanice Nade Drobnjak, predsjednice Odbora za rodnu ravnopravnost i članice Odbora za ljudska prava i slobode na Webex sastanku u okviru Projekta „Studija OEBS-a o dobrostanju i sigurnosti žena“, održanom u Podgorici 21. februara 2017. godine;
3. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na Konferenciji „Zaustavimo nasilje nad djecom“, održanoj u Podgorici 27. februara 2017. godine;

4. Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa pedijatricom dr Nadine Burke Harris, održan u Podgorici 28. februara 2017. godine;
5. Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa predsjednikom Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, Pedrom Agramuntom, održan u Podgorici 16. marta 2017. godine;
6. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa poslanikom CDU/CSU frakcije u njemačkom Bundestagu Marianom Wendt-om, održan u Podgorici 4. aprila 2017. godine;
7. Učešće predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića na sastanku predsjednika Skupštine Crne Gore Ivana Brajovića sa predstavnicima NVO "Mladi Romi", održanom u Podgorici 5. aprila 2017. godine;
8. Sastanak predsjednika i članova Odbora za ljudska prava i slobode sa ekspertkinjom Evropske komisije za temeljna prava Ivanom Roanjom, održan u Podgorici 6. aprila 2017. godine;
9. Učešće članova Odbora za ljudska prava i slobode dr Suada Numanovića i mr Mihaila Anđušića na Završnom sastanku organizovanom povodom posjete ekspertkinje Evropske komisije za temeljna prava Ivane Roanje, održanom u Podgorici 7. aprila 2017. godine;
10. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ekspertom SIGMA-e (Podrška unapređenju sistema državne uprave u zemljama Istočne i Centralne Evrope) Dawidom Sześciłom, održan u Podgorici 11. aprila 2017. godine;
11. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa evaluatorom sistema monitoringa dječjih prava u Crnoj Gori prof. Karolin Hamilton, održan u Podgorici 8. maja 2017. godine;
12. Sastanak predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Halila Dukovića sa ambasadorom Države Palestine u Crnoj Gori, Nj.E. Rabi Alhantouli-jem, održan u Podgorici 16. maja 2017. godine;
13. Učešće člana Odbora za ljudska prava i slobode dr Suada Numanovića na Međunarodnoj radionici „Saradnja evropskih parlamentaraca u borbi protiv trgovine ljudima u zemljama Zapadnog Balkana”, održanoj u Narodnoj skupštini Republike Srbije u Beogradu, 17. i 18. maja 2017. godine;
14. Učešće članova Odbora za ljudska prava i slobode na Press konferenciji na kojoj je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore predstavio Izvještaj o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, održanoj u Spužu, 19. maja 2017. godine;
15. Učešće predstavnika Sekretarijata Odbora za ljudska prava i slobode na Okruglom stolu „Fakultativni protokol o komunikacijskim procedurama uz Konvenciju o pravima djeteta – izazovi u primjeni“, održanom u Podgorici 20. juna 2017. godine i
16. Razmatranje Izvještaja o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, na Desetoj sjednici Odbora za ljudska prava i slobode, 24. jula 2017. godine.

STATISTIČKI PODACI O RADU ODBORA U PERIODU JANUAR – JUL 2017. GODINE

Naziv radnog tijela	Broj sjednica	Trajanje sjednica (u satima)	Trajanje sjednica (u danima)	Broj razmatranih tačaka dnevnog reda	Broj razmatranih predloga zakona	Broj razmatranih predloga zakona o izmjenama i dopunama	Broj razmatranih amandmana
Odbor za ljudska prava i slobode	8 sjednica (jedna sjednica imala nastavak)	9 sati i 50 minuta	9 dana	32	-	3	2

Naziv radnog tijela	Učešće na sjednici u skladu sa članu 67 Poslovnika Skupštine CG			
	Učešća po članu 67 stav 1	Učešća po članu 67 stav 2		
Odbor za ljudska prava i slobode		Predstavnici državnih institucija	Predstavnici civilnog sektora	Ostala učešća
		21	13	9

Članovi Odbora	Klub	Prisustvo sjednicama Odbora za ljudska prava i slobode u periodu januar - jul 2017. godine
dr Halil Duković, predsjednik Odbora	DPS	Prisustvovao svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak).
dr Suad Numanović, član	DPS	Prisustvovao svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak), s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bio zamijenjen od strane poslanika.
Mirsad Murić, član	DPS	Prisustvovao svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak).
Nada Drobnjak, članica	DPS	Prisustvovala svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak), s tim što je na jednoj sjednici, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bila zamijenjena od strane poslanika.
mr Mihailo Andušić, član	DPS	Prisustvovao svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak), s tim što je na nastavku sjednice, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine, bio zamijenjen od strane poslanice.
dr Nedžad Drešević, član	Klub poslanika BS, koalicija "Albanci odlučno" i HGI	Prisustvovao svim zasjedanjima (9- 8 sjednica i 1 nastavak).

INFORMACIJA
O PREDSTAVKAMA GRAĐANA I PRAVNIH LICA DOSTAVLJENIM ODBORU ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

U periodu januar- jul 2017. godine Odboru za ljudska prava i slobode nije dostavljena nijedna predstavka građana i pravnih lica.

INFORMACIJA
O AKTIVNOSTIMA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA (NADLEŽNOST ODBORA UTVRĐENA ČLANOM 14 ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA)

Skupština Crne Gore 25. saziva na petoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2014. godini, dana 9. decembra 2014. godine, donijela je Etički kodeks poslanika.

Etički kodeks poslanika objavljen je u „Službenom listu Crne Gore“, broj 52/14, od 16. decembra 2014. godine.

Članom 14 Etičkog kodeksa poslanika propisano je:

„Nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Kodeksa u nadležnosti je Odbora za ljudska prava i slobode (u daljem tekstu Odbor).

Zamjenik predsjednika Odbora saziva na sjednicu Odbor i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa.

Odbor je dužan da vodi evidenciju o svim aktivnostima i sačini godišnji izvještaj o radu (u daljem tekstu Izvještaj).

Skupština može jednom godišnje da razmatra Izvještaj Odbora.“

U periodu januar- jul 2017. godine Odboru za ljudska prava i slobode nije dostavljena nijedna prijava za kršenje odredbi Etičkog kodeksa poslanika.

Odbor za ljudska prava i slobode na Petoj sjednici, 24. aprila 2017. razmotrio je i jednoglasno usvojio **Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2016. godinu**, koji Odbor sačinjava shodno članu 14 stav 3 Etičkog kodeksa poslanika. Ovim Izvještajem su obuhvaćene sve aktivnosti koje se tiču Kodeksa od njegovog usvajanja u decembru 2014. do aprila 2017. godine. Izvještaj je dostavljen Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore na dalji postupak.

Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2016. godinu objavljen je na web sajtu Skupštine Crne Gore, u folderu Pete sjednice Odbora za ljudska prava i slobode.

USVOJENI ZAKLJUČCI ODBORA

PROSLIJEĐENI SKUPŠTINI CRNE GORE, KOLEGIJUMU PREDSDJEDNIKA SKUPŠTINE, RESORNIM MINISTARSTVIMA, NADLEŽNIM ORGANIMA I INSTITUCIJAMA I NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA U FUNKCIJI REALIZACIJE AKTIVNOSTI IZ GODIŠNJEG PLANA ODBORA, A U SKLADU SA MJERAMA SADRŽANIM U AKCIONOM PLANU SKUPŠTINE CRNE GORE

NAPOMENA: Shodno mjeri 5 iz Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine Crne Gore („*radna tijela će redovno razmatrati realizaciju zaključaka koje je prethodno usvojila Skupština, kao i sprovođenje ocjena i stavova donijetih od strane radnih tijela*“) i obavezi izvještavanja o realizaciji mjera utvrđenih revidiranim akcionim planovima Vlade Crne Gore za poglavlja 23 i 24 kroz periodično podnošenje informacija Kancelariji Glavnog pregovarača, u Izvještaju o realizaciji Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2017. godinu, za period januar- jul 2017. godine prikazani su usvojeni zaključci Odbora, proslijeđeni Skupštini Crne Gore, Kolegijumu predsjednika Skupštine, resornim ministarstvima, nadležnim organima i institucijama i nevladinim organizacijama.

Prikazano je pet predloga zaključaka koje je Odbor za ljudska prava i slobode uputio Skupštini Crne Gore i tri zaključka koje je Odbor uputio Kolegijumu predsjednika Skupštine i nadležnim organima i institucijama.

1) Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava za 2015. godinu.
2. Skupština Crne Gore ocjenjuje da je Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava od svog osnivanja podrškom za realizaciju 1.150 projekata značajno doprinio očuvanju i razvoju nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i opravdao svoje postojanje. Takođe, Skupština konstatuje da je Fond kao jedna od najvažnijih institucija za očuvanje tradicije, kulturnog nasleđa i običaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica neophodan Crnoj Gori radi afirmacije i promocije multinacionalnog, multikonfesionalnog i multikulturalnog društva.
3. Skupština ocjenjuje da će se usvajanjem zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama, čije se glasanje u drugom krugu očekuje u Skupštini, kao i kadrovskim jačanjem Fonda doprinijeti poboljšanju efikasnosti u njegovom radu, posebno u dijelu raspodjele sredstava, monitoringu i evaluaciji projekata.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Trećoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 28. marta 2017. donijela je Zaključak i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 22/17, od 3. aprila 2017.

2) Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu.
2. Skupština pozdravlja činjenicu da je i u 2016. godini ostvaren visok stepen ažurnosti u instituciji Zaštitnika u postupanju po pritužbama.
3. Skupštinu ohrabruje ostvareni napredak u oblasti ljudskih prava, konstatovan u Izvještaju o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2016. godinu, kao i u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. godinu.
4. Skupština pozdravlja aktivnosti realizovane na povećanju vidljivosti institucije Zaštitnika u javnosti i medijima, kao i ostvarenu intezivnu međunarodnu saradnju.
5. Skupština izražava zabrinutost zbog neodgovornog odnosa pojedinih organa zaduženih za sprovođenje preporuka, ćutanja administracije, njihovog neblagovremenog postupanja i neizvršenja pravosnažnih odluka.
6. Skupština još jednom izražava zabrinutost što i pored velikog broja sugestija Odbora za ljudska prava i slobode, Zaključaka Skupštine donesenih povodom Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014. i 2015. godinu, br. 00-72/15-5/5 EPA 779 XXV i 00-72/16-6/4 EPA 4 XXVI od 28. decembra 2015. i 29. decembra 2016. godine, još uvijek ne funkcioniše elektronska evidencija slučajeva diskriminacije propisana članom 33 Zakona o zabrani diskriminacije, usvojenog 2010. godine.
Skupština i ovim putem apeluje na nadležne organe da bez odlaganja sprovedu aktivnosti na uspostavljanju elektronske evidencije i stvaranju uslova za efikasnu primjenu Zakona.
7. Skupština poziva instituciju Zaštitnika da nastavi sa edukacijama zaposlenih, sa akcentom na obuke o međunarodnom i evropskom pravu i standardima o ljudskim pravima. Takođe, Skupština ukazuje na potrebu kontinuirane edukacije zaposlenih u javnoj upravi.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 27. aprila 2017. donijela je Zaključak i isti je objavljen u “Službenom listu Crne Gore”, broj 30/17, od 9. maja 2017.

3) Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2016. godinu.
2. Skupština Crne Gore pozdravlja ostvareni napredak u Crnoj Gori u oblasti zaštite ličnih podataka i u oblasti slobodnog pristupa informacijama.

3. Skupština ocjenjuje da je Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama u 2016. godini realizacijom brojnih edukacija i aktivnosti na promociji i afirmaciji prava na zaštitu podataka o ličnosti uspjela da podigne svijest građana o potrebi zaštite ličnih podataka, o čemu svjedoče uočljivi i mjerljivi pomaci-povećanje broja vanrednih nadzora i zahtjeva za dobijanje saglasnosti za uspostavljanje zbirke ličnih podataka.

4. Skupština izražava uvjerenje da će se nedavno usvojenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti kojim su u skladu sa međunarodnim standardima usaglašeni principi slobode i bezbjednosti doprinijeti rješavanju dugogodišnjeg problema nelegalnog video nadzora javnih površina.

5. Skupština konstatuje da su u 2016. godini pred sudovima u Crnoj Gori bila dva predmeta za krivično djelo neovlašćeno prikupljanje i korišćenje ličnih podataka, od kojih je jedan završen, a drugi u toku. Stoga, Skupština ohrabruje Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama da intenzivira aktivnosti na edukaciji predstavnika tužilačke i sudske organizacije, čime bi se doprinijelo povećanju kapaciteta pravosuđa da rješava predmete koji se odnose na zaštitu podataka o ličnosti.

6. Skupština sa zadovoljstvom konstatuje da je i u 2016. godini zabilježen trend povećanja broja zahtjeva građana za slobodan pristup informacijama, kao i žalbi Savjetu Agencije, kao drugostepenom organu, što ukazuje na jačanje svijesti građana o njihovom pravu da vrše kontrolu onih koje su demokratski birali i koji treba da obavljaju povjerene im poslove.

7. Skupština izražava zabrinutost što organi vlasti u prvostepenom postupku još uvijek ograničavaju pravo na slobodan pristup informacijama, o čemu svjedoči podatak da je od 3.554 žalbe podnesene Agenciji tokom 2016. godine usvojeno 1.122.

8. Skupština konstatuje da je u 2016. godini zabilježeno povećanje broja slučajeva ćutanja administracije sa 869, koliko ih je bilo 2015. na 997, što predstavlja ozbiljan problem.

Skupština ohrabruje nadležne organe da proaktivno objavljuju informacije, čime će se doprinijeti smanjenju broja zahtjeva za slobodan pristup informacijama i lakšem rješavanju predmeta. Stoga Skupština smatra neophodnim preduzimanje dodatnih aktivnosti u ovoj oblasti čime bi se doprinijelo bržem i efikasnijem ostvarivanju prava građana i drugih subjekata pred nadležnim organima.

9. Skupština smatra neophodnim i neodložnim da Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, shodno svojoj nadzornoj ulozi, vrši inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona o slobodnom pristupu informacijama, u skladu sa članom 39 stav 1 tačka 4 Zakona kojim je propisano da Agencija vrši nadzor u odnosu na sačinjavanje i ažuriranje vodiča za pristup informacijama, proaktivno objavljivanje informacija i dostavljanje akata i podataka za potrebe vođenja informacionog sistema pristupa informacijama.

Stoga, Skupština još jednom poziva Agenciju da bez odlaganja postupi po Zaključku Skupštine, donesenom povodom razmatranja Izvještaja o stanju zaštite ličnih podataka i stanju u oblasti pristupa informacijama za 2015. godinu, broj 00-72/16-5/3 EPA 1063 XXV, od 28. jula 2016. godine.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 27. aprila 2017. donijela je Zaključak i isti je objavljen u "Službenom listu Crne Gore", broj 30/17 od 9. maja 2017. godine.

4) Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Izvještaj o razvoju i zaštiti prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u 2016. godini.
2. Skupština Crne Gore konstatuje da Vlada Crne Gore, u saradnji sa Fondom za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Centrom za očuvanje i razvoj kulture manjina i manjinskim savjetima, u kontinuitetu preduzima aktivnosti na unapređenju položaja manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Takođe, Skupština ocjenjuje da mjere preduzete u pojedinim oblastima društvenog života, značajnim za očuvanje identiteta manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica rezultiraju punim poštovanjem međunarodnih standarda u ovoj oblasti i potvrđuju trajnu posvećenost Crne Gore unapređenju prava manjinskih naroda.

3. Skupština Crne Gore izražava uvjerenje da će se nedavno usvojenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama u normativnom smislu dodatno unaprijediti sistem zaštite prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

Takođe, Skupština izražava očekivanje da će se donošenjem zakona o izboru, upotrebi i javnom isticanju nacionalnih simbola i zakona o slobodi vjeroispovijesti, planiranih za III i IV kvartal 2017. godine zaokružiti zakonodavni okvir u ovoj oblasti.

4. Skupština pozdravlja određeni napredak u pogledu zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama.

S obzirom da je riječ o dugoročnom procesu, Skupština ohrabruje nadležne organe da i dalje preduzimaju aktivnosti i mjere kako bi se obezbijedilo djelotvorno učešće i zastupljenost pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u političkom i javnom životu Crne Gore, kao i dosljedno sprovele Ustavne i zakonske garancije o njihovoj srazmjernoj zastupljenosti u javnim službama, organima državne vlasti i lokalnim samoupravama.

Skupština pohvaljuje aktivnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava koje u saradnji sa Upravom za kadrove iz godine u godinu sprovodi istraživanja o zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u javnom sektoru i priprema informacije koje razmatra Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, koji se u okviru svoje nadzorne i kontrolne funkcije upoznaje sa ostvarenim napretkom i daje preporuke za dalje unapređenje stanja.

5. Skupština ukazuje na potrebu kontinuirane edukacije zaposlenih u institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda, sa akcentom na obuke o međunarodnom i evropskom pravu i standardima o ljudskim pravima, kako je sugerisano i od Evropske komisije u njihovim izvještajima o Crnoj Gori.

6. Skupština konstatuje da je neophodno preciznije utvrditi sadržaj izvještaja o radu manjinskih savjeta, što je i obaveza Ministarstva za ljudska i manjinska prava utvrđena članom 33a stav 6 Zakona o manjinskim pravima i slobodama („Službeni list RCG”, br. 31/06, 51/06 i 38/07 i „Službeni list CG”, br. 2/11 i 31/17).

Skupština ukazuje da je savjet manjinskog naroda ili druge manjinske nacionalne zajednice u obavezi da sačinjava izvještaj o finansijskom poslovanju u skladu sa propisima kojima se uređuju pitanja budžeta i fiskalne odgovornosti, što je utvrđeno članom 33a stav 5 Zakona o manjinskim pravima i slobodama.

7. Skupština izražava zabrinutost zbog određenih konstatacija sadržanih u izvještajima o radu i finansijskom poslovanju pojedinih savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kojima se ne doprinosi konceptu građanske Crne Gore i unapređenju tradicionalno dobrih međunacionalnih, međukonfesionalnih i međukulturalnih odnosa, po kojima je Crna Gora prepoznatljiva.

Stoga, Skupština ocjenjuje da je potrebno da Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pojača nadzor nad radom savjeta manjinskih naroda ili drugih manjinskih nacionalnih zajednica.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 27. aprila 2017 donijela je Zaključak i isti je objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, broj 37/17 od 14. juna 2017.

5) Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama

Povodom razmatranja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) odlučio da predloži Skupštini da donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore i resorno ministarstvo da:
 - prilikom izrade podzakonskih akata Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama definišu princip afirmativne akcije prema organizacijama osoba s invaliditetom u odnosu na druge nevladine organizacije prilikom konkursa i podrške projekata u oblasti zaštite lica sa invaliditetom;

- u svim fazama procesa obavezno konsultuju i uključe predstavnike osoba s invaliditetom, u skladu sa propisima koji uređuju oblast saradnje Vlade i nevladinih organizacija.

2. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će u narednom periodu, u okviru svojih nadležnosti, razmotriti analizu potrebe usvajanja posebnog akta kojim će se urediti način i uslovi za sticanje statusa organizacija osoba s invaliditetom, kao organizacija od posebnog društvenog značaja, sistemsko finansiranje tih organizacija na godišnjem nivou i druga pitanja od interesa za njihov rad i djelovanje i analizu uporednog zakonodavstva i drugih relevantnih propisa koji definišu status organizacija osoba s invaliditetom u regionu i zemljama Evropske unije.

Skupština Crne Gore 26. saziva na Devetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 2. juna 2017. godine, donijela je Zaključak i isti je objavljen u „Službenom listu Crne Gore“, broj 37/17 od 14. juna 2017.

6) Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu

Nakon rasprave Odbor je **jednoglasno** (sa šest glasova „za“) **podržao** Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu i odlučio da predloži Skupštini da, saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, donese sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Prihvata se Godišnji izvještaj Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu.
2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene nadležnim državnim organima: Ministarstvu pravde, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Upravi policije, Centru bezbjednosti Podgorica, Centru bezbjednosti Nikšić i Odjeljenju bezbjednosti Plužine, JU Specijalna bolnica za psihijatriju „Dobrota“ u Kotoru i Domu za stare „Bijelo Polje“, kao i prikazivanje u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu, ali i prethodnim godinama.
3. Skupština pozdravlja sveobuhvatan metodološki princip u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu koji se temelji na informacijama dobijenim u razgovorima sa upravom Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, organizacionih jedinica Uprave policije i javnih ustanova koje je obišao NPM tim, zatečenom stanju prilikom obilaska prostorija, razgovoru sa zatečenim licima- zatvorenicima, službenicima, pacijentima i korisnicima, kao i uvidu u dokumentaciju i dostavljene podatke i činjenicu da je u radu primijenjena unaprijeđena metodologija rada koja se realizuje po sistemu podijeljenih uloga za sve članove NPM tima, kao i revidiranje kontrolnih lista i njihovo unapređenje sa pripremljenim upitnicima.
4. Prema godišnjem planu, u 2016. godini NPM je obavio 23 obilaska, od čega pet redovnih i 18 kontrolnih i svi, osim jednog bili su nenajavljeni. Redovnim obilascima obuhvaćeni su: centri bezbjednosti u Podgorici i Nikšiću, Odjeljenje bezbjednosti u Plužinama, Zdravstvena služba ZIKS-a i Zatvoreno odjeljenje Kazneno popravnog doma. Kontrolnim obilascima obuhvaćeni su centri bezbjednosti u Beranama, Bijelom Polju, Baru, Budvi, Herceg Novom, Pljevljima i odjeljenja bezbjednosti u Kolašinu, Mojkovcu, Plavu, Rožajama, Cetinju, Danilovgradu, Ulcinju, Kotoru, Tivtu i Žabljaku, kao i javne ustanove Dom za stare “Bijelo Polje” i Specijalna bolnica za psihijatriju u Kotoru.
5. Skupština Crne Gore izražava zadovoljstvo saradnjom i partnerskim odnosom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nadležnih institucija u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode, čemu svjedoči i činjenica da je tokom 2016. godine u 70% pritužbi upućenih Zaštitniku koje su se ticale prava lica lišenih slobode povreda otklonjena tokom trajanja postupka, što ukazuje da sistem funkcioniše. Koordinirane i kontinuirane aktivnosti nadležnih organa kroz partnerski odnos u ovoj oblasti doprinose poboljšanju položaja lica lišenih slobode i ostvarenom napretku koji je vidljiv, i konstatuje se da se u kontinuitetu ulažu naponi na ispunjenju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, CPT-a i nevladinog sektora, a zajednički cilj je da se iz godine u godinu još više napreduje i da se u potpunosti zadovolje standardi u ovoj oblasti.

6. Skupština pozdravlja izradu Izvještaja o uslovima rada službenika obezbjeđenja i tretmana u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija od strane NPM-a zbog većeg broja pritužbi službenika Sektora obezbjeđenja i Sektora za tretman u kojima su se žalili na uslove rada i negodovali da su zapostavljeni i nejednako tretirani u odnosu na druge srodne službe, a zbog čega su se pritužbama obraćali Ministarstvu pravde kao nadležnom upravnom organu, pored drugog i u vezi loših uslova rada, a zbog čega je stanje nezadovoljstva kulminiralo štrajkom kako bi skrenuli pažnju na svoj nepovoljan položaj i pokušali da izdejstvuju poboljšanja u dijalogu sa nadležnima. S tim u vezi su definisali zahtjeve, ukazujući da je u Sektoru obezbjeđenja značajan broj nezadovoljnih službenika koji prilično dugo rade, a smjene su im na 12 časova, na nemogućnost korišćenja pauze, a zaposleni u osmatračnicama rade u veoma lošim materijalnim uslovima i ne mogu da zadovolje osnovne fiziološke potrebe. Službenici Sektora za tretman su ukazali da u nekim paviljonima i dalje ne postoje posebne prostorije u kojima treba da obavljaju tretmanske razgovore sa zatvorenima, procjenu rizika i profilisanje. Ukazali su na loše uslove u kancelarijama u kojima rade i zastarjelu opremu. Takođe, istakli su nedovoljan broj obuka koje su veoma važne u ovom specifičnom poslu, u vezi sa čim je NPM, u postupku istraživanja, obavio razgovore sa predstavnicima Uprave ZIKS-a i zatražio informacije, obišao sve prostorije u kojima službenici obezbjeđenja i sektora za tretman obavljaju radne zadatke, obavio razgovore sa zatečenim službenim licima, prikupio podatke o brojnom stanju, sagledao materijalne i druge uslove, opremljenost, naoružanje, uniforme i sačinio foto elaborat, a tokom posjeta razgovarano je sa oko 80 službenika, zatečenim na radnim mjestima iz čega je, sagledavajući opštu situaciju kod zaposlenih službenika u ova dva sektora, zaključeno da je opravdan utisak nezadovoljstva, apatije i pesimizma, da je očigledan sindrom sagorijevanja, kao i nedostatak inicijative i entuzijazma. A takodje da nedostaju osnovni uslovi za human boravak službenika obezbjeđenja u radnom prostoru.

Zbog svega navedenog Skupština smatra da se ne može očekivati zdrav i human zatvorski sistem ukoliko službenici obezbjeđenja i tretmana nemaju zadovoljavajuće i adekvatne uslove rada.

Skupština izražava zabrinutost što kod zaposlenih u ZIKS-u vlada apatija, smatrajući da, u praksi, javnost mnogo češće reaguje povodom mogućeg kršenja prava zatvorenika, dok se rijetko ukazuje na loš položaj zaposlenih u ZIKS-u, ali se nada da će u narednom periodu biti poboljšani uslovi njihovog rada, a naročito što su predstavnici ZIKS-a obavijestili Skupštinu da, u cilju rešavanja ovog problema, sledeće godine planiraju povećanje broja službenika obezbjeđenja za 30 lica, dok su u toku oglasi za pojedina radna mjesta u službi tretmana i drugim službama ZIKS-a, a u vezi sa osmatračnicama informisali su da je završen tender i da se očekuje da će narednih dana u sedam osmatračnica u Podgorici i dvije u Bijelom Polju biti ispunjeni svi neophodni uslovi, kao i da je u toku tender za nabavku uniformi.

7. Imajući u vidu ocjene iz Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2016. godinu da „Zatvorska zdravstvena služba i dalje nema dovoljno zaposlenih i generalno gledano, kvalitet joj je loš, većina pritužbi koje predaju pritvorena lica odnose se na tu oblast“, NPM je obavio dva tematska obilaska ZIKS-a i analizirao dostupnost sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite licima lišenim slobode i penološki tretman zatvorenika, što predstavlja novinu u odnosu na dosadašnji rad NPM-a, a osnovni cilj tematske posjete ZIKS-u bio je da se utvrdi period čekanja na pojedine zdravstvene specijalističke preglede koji se obavljaju van ZIKS-a i da se utvrdi da li se zatvorenici u pogledu dostupnosti dijagnostičkih, terapijskih, rehabilitacijskih usluga i pregleda kod ljekara specijalista tretiraju kao i ostali građani. Izvršen je uvid u listu sprovođenja i sprovodničku svesku koja predstavlja zbirni prikaz sprovođenja po danima i imenima lica koja su sprovedena tokom 2016. i, u odnosu na dostupnost zdravstvene zaštite NPM je ocijenio da pritužbe uglavnom nijesu utemeljene i da je licima lišenim slobode dostupna zdravstvena zaštita na jednakom nivou kao i svim građanima Crne Gore.

A povodom četiri preporuke Zaštitnika ZIKS-u radi daljeg unapređenja stanja:

- da se razmotri mogućnost upućivanja pacijenata na specijalističke preglede u obližnje zdravstvene ustanove primarnog i sekundarnog nivoa za dijagnostičke kategorije sa duže liste čekanja;

- da se razmotri mogućnost angažmana specijaliste fizikalne terapije kao spoljnog saradnika koji bi periodično obavljao preglede u ZIKS-u;

- da se popune upražnjena sistematizovana radna mjesta u Sprovodničkoj službi i

- da ova služba ažurno vodi dokumentaciju koja se odnosi na sprovođenje pritvorenih i zatvorenih lica,

predstavnici ZIKS-a su obavijestili Skupštinu da je u decembru 2016. godine ZIKS dobio rješenje o ispunjenosti uslova u pogledu prostora, kadra i opreme za pružanje zdravstvene zaštite iz oblasti opšte medicine i stomatološke zdravstvene zaštite i donijeto je Uputstvo o zdravstvenoj zaštiti zatvorenih i pritvorenih

- lica, kao i precizno utvrđen način korišćenja fiksacije zatvorenika. S tim u vezi, naglašeno je da su Strategijom za izvršenje krivičnih sankcija za period 2017-2021. definisane aktivnosti za realizaciju određenih problema, a Skupština zaključuje da će ZIKS i u narednom periodu biti otvoren za saradnju.
8. Nakon tematske posjete Zatvorenom odjeljenju Kazneno-popravnog doma Zaštitnik je preporučio Ministarstvu pravde da obezbijedi uslove za izvršavanje vaspitne mjere “upućivanje u ustanovu zavodskog tipa”. Tim povodom Skupština pozdravlja informaciju predstavnika ZIKS-a da se očekuje da će od 1. septembra 2017. maloljetnički zatvor sa svim pratećim sadržajima u potpunosti biti izdvojen završetkom izgradnje objekta koji je ZIKS finansirao uglavnom od sopstvenih sredstava. Takodje i rešavanje dugogodišnjeg problema koji se tiče smanjena prenaseljenosti i obezbijeđenja odgovarajućeg prostora zatvorenima, kao i nastojanja da adekvatno urede i prostor za zaposlene.
 9. Skupština Crne Gore pohvaljuje aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije preduzete na poboljšanju uslova u prostorijama policije za zadržavanje lica lišenih slobode što je rezultiralo vidljivim napretkom.
Takođe, Skupština konstatuje da je Zaštitnik redovnim i kontrolnim posjetama utvrdio da su prostorije za zadržavanje upodobljene standardima CPT u pogledu površine i dimenzija u centrima bezbjednosti: Nikšić, Bijelo Polje, Berane i Odjeljenju bezbjednosti Danilovgrad, dok u centrima bezbjednosti: Bar, Budva, Pljevlja i Herceg Novi i ostalih 11 odjeljenja bezbjednosti prostorije za zadržavanje još uvijek nijesu upodobljene standardima CPT-a.
 10. Skupština očekuje da će Ministarstvo unutrašnjih poslova- Uprava policije, u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima, intenzivirati aktivnosti na realizaciji date preporuke Zaštitnika. Imajući u vidu da se u tri organizacione jedinice mora obezbijediti izgradnja novih prostorija, Skupština preporučuje da se kao prelazno i privremeno rješenje razmotri mogućnost da se lica lišena slobode smještaju u najbliži centar bezbjednosti u susjednoj opštini koji je upodobljen standardima, jer je ocijenjeno da nije neophodno da svaka opština ima prostorije u skladu sa standardima, jer je Crna Gora prostorno mala, pa se lica lišena slobode mogu smjestiti i u najbliži centar bezbjednosti u susjednoj opštini koji je upodobljen standardima, u protivnom „torturom“ se može smatrati i zadržavanje lica lišenog slobode u neadekvatnoj prostoriji, iako se službenici prema njemu korektno odnose.
 11. S obzirom da već duže vrijeme nije ispunjena preporuka Zaštitnika da se Pravilnik o uslovima koje moraju da ispunjavaju prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode („Službeni list CG”, broj 52/2012) upodobi sa standardima CPT-a, zbog čega je Zaštitnik u decembru 2016. godine podnio Inicijativu Ministarstvu unutrašnjih poslova, Skupština preporučuje Ministarstvu unutrašnjih poslova da sa dužnom pažnjom razmotri ovu Inicijativu i postupi po preporuci Zaštitnika, za šta je od predstavnika MUP-a izražena spremnost da se odmah započne sa realizacijom preporuke.
 12. Skupština smatra da preporuke koje zahtijevaju manja novčana ulaganja, kao što su one koje se tiču obezbjeđivanja adekvatne rezolucije video kamera, postavljanja sijalica u svim prostorijama, uklanjanja neobilježenih predmeta iz prostorija za saslušanje treba što prije realizovati. Skupština zaključuje da bi prilikom donošenja budžeta za narednu godinu trebalo obezbijediti dovoljna sredstva za realizaciju finansijski zahtjevnijih preporuka.
 13. Kontrolnim obilascima policijskih prostorija utvrđeno je da su uslovi generalno dobri, ali je u kancelarijama primijećen veliki broj nestandardnih i neoznačenih predmeta koji mogu biti upotrebljeni za nezakonito postupanje prema licima lišenim slobode. Stoga je Zaštitnik preporučio Upravi policije - CB Podgorica da ukloni te predmete iz kancelarija u kojima se vrši saslušanje i da obezbijedi čuvanje oduzetih predmeta u posebnoj, zaključanoj prostoriji. Obaviještena da su od šest datih preporuka iz Izvještaja za 2015. godinu dvije ispunjene, dvije djelimično, dok dvije još nijesu realizovane, a jedna od njih je bila da se obezbijedi obrok „nešto jače od sendviča“ za lica lišena slobode koja su zadržana duže od 24 sata, što nije realizovao nijedan centar i odjeljenje bezbjednosti, Skupština ocjenjuje neophodnim iznalaženje načina za ispunjenje istih.
 14. Kontrolnim obilaskom Doma starih u Bijelom Polju utvrđeno je da dvije preporuke za unapređenje uslova boravka starih lica nijesu realizovane, ali su korisnici pohvalili odnos službenika prema njima, a kontrolnom posjetom Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Dobroti utvrđeno je da pored određenih preporuka koje su realizovane ili djelimično realizovane, preporuke koje su se odnosile na procjenu opravdanosti prekomjerno dugog boravka pacijenata na socio-rehabilitacionom odjeljenju i na izmještanje sudskog odjeljenja još nijesu ispunjene.
 15. Skupština ističe da je vidljiv napredak u ovoj oblasti i ohrabruje podatak da nijedno pritvoreno lice nije imalo primjedbi na rad službenika policije. A s obzirom da je veliki broj povratnika u zatvorima, više napora treba uložiti u individualne programe za svakog zatvorenika.

16. Skupština Crne Gore zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2017. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz prethodnih godišnjih izvještaja.
17. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim državnim organima, sadržanih u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.
18. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, Delegaciji Skupštine CG u PSSE i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

7) Razmatranje dešavanja u Skupštini Crne Gore nastalih nakon sjednice Prvog vanrednog zasijedanja Skupštine u 2017. godini, održane 15. februara 2017. godine

Odbor za ljudska prava i slobode je, povodom razmatranja dešavanja u Skupštini Crne Gore nastalih nakon sjednice Prvog vanrednog zasijedanja Skupštine u 2017. godini, održane 15. februara 2017. godine, jednoglasno (sa šest glasova „za“) donio sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Odbor za ljudska prava i slobode oštro osuđuje ponašanje pojedinih poslanika Demokratskog fronta u Skupštini Crne Gore nakon sjednice Prvog vanrednog zasijedanja Skupštine u 2017. godini, održane 15. februara 2017. godine na kojoj je dato odobrenje za pokretanje krivičnog postupka i određivanje pritvora za poslanike Demokratskog fronta Andriju Mandića i Milana Kneževića.

Odbor ocjenjuje da agresivno, nasilničko i neprimjereno ponašanje dijela poslanika Demokratskog fronta, fizički nasrtaji na poslanike Demokratske partije socijalista i korišćenje uvredljivih izraza, uključujući uvrede po osnovu nacionalne i vjerske pripadnosti, invaliditeta i drugih ličnih svojstava, predstavljaju grubo kršenje standarda i praksi u zaštiti ljudskih prava. Odbor smatra da je prikazano ponašanje nedopustivo i neprihvatljivo u demokratskom društvu, a pogotovo je za osudu ukoliko je manifestovano od strane poslanika, predstavnika naroda, koji su shodno članu 6 stav 1 Etičkog kodeksa poslanika dužni da u vršenju funkcije sa najvećom pažnjom i osjećajem vlastite odgovornosti poštuju ličnost svakog pojedinca i Skupštinu, izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njihov integritet i dostojanstvo.

2. Odbor osuđuje ponašanje pojedinih poslanika Demokratskog fronta nakon sjednice Prvog vanrednog zasijedanja Skupštine u 2017. godini kojim je očigledno povrijeđeno pravo poslanika Demokratske partije socijalista na dostojanstvo, ugled i čast, jer uvrede koje su uputili pojedini poslanici Demokratskog fronta predstavljaju zloupotrebu slobode izražavanja i ne odražavaju kulturu dijaloga.

Odbor podsjeća da je, u skladu sa članom 6 stav 3 Ustava Crne Gore, svako obavezan da poštuje prava i slobode drugih, a da se članom 47 Ustava svakom garantuje sloboda izražavanja govorom, pisanom riječju, slikom ili na drugi način, ali se pravo na slobodu izražavanja može ograničiti samo pravom drugoga na dostojanstvo, ugled i čast i ako se ugrožava javni moral ili bezbjednost Crne Gore.

I pored toga što se od poslanika, kao predstavnika građana očekuje da se više od svih zalažu za demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i sloboda, toleranciju, međusobno uvažavanje i razumijevanje, pojedini poslanici Demokratskog fronta su pred očima cjelokupne crnogorske javnosti, a i međunarodne zajednice, prikazali nedostojno ponašanje koje treba osuditi i sankcionisati svim raspoloživim zakonskim sredstvima.

3. Odbor za ljudska prava i slobode, kao radno tijelo nadležno za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika, od njegovog usvajanja uočava manjkavost normi Kodeksa i nedjelotvornost njegove primjene.

Nedjelotvornost primjene Kodeksa nameće potrebu izmjena i dopuna Etičkog kodeksa poslanika, te stoga Odbor poziva Kolegijum predsjednika Skupštine da preduzme aktivnosti na izmjenama i dopunama ovog akta u cilju njegove efikasnije primjene u praksi.

4. Odbor konstatuje da, iako su crnogorski mediji ažurno izvještavali o događajima nastalim nakon sjednice Prvog vanrednog zasjedanja Skupštine u 2017. godini, Sindikat medija osudio ponašanje poslanika i obezbjeđenja u Skupštini Crne Gore prema medijskom radniku, izostala je očekivana osuda fizičkih i verbalnih napada na poslanike Demokratske partije socijalista kojima je svjedok bila cijela crnogorska javnost.

5. Iznenađuje „muk“ brojnih nevladinih organizacija za zaštitu ljudskih prava koje se ovog puta nijesu oglasile i osudile neprimjereno ponašanje poslanika Demokratskog fronta u Skupštini 15. februara 2017. godine, a koje se svako malo oglašavaju povodom aktuelnih dešavanja u crnogorskoj javnosti.

6. Kontinuiranim prenošenjem retorike i ponašanja sa ulice od strane poslanika Demokratskog fronta u Skupštinu Crne Gore narušava se integritet Skupštine kao institucije i autoritet ostalih poslanika, čime se nanosi šteta demokratskim procesima i ometa napredak države u evroatlantskim integracijama. Odbor apeluje na poštovanje ljudskih prava, kulturu dijaloga i toleranciju u Skupštini, svim drugim institucijama i cjelokupnom crnogorskom društvu.

Odbor je uvjeren da će uslijediti efikasna, na Ustavu i zakonu zasnovana reakcija nadležnih organa povodom konkretnog slučaja.

Zaključak Odbora dostavljen je Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, a medijima je upućeno saopštenje.

8) Strategija za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2017. godinu i Izvještajem o realizaciji Akcionog plana u 2016. godini

Povodom razmatranja Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2017. godinu i Izvještajem o realizaciji Akcionog plana u 2016. godini, Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova „za“) donio sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Iako su Romi, po ocjeni iz Izvještaja Evropske komisije, najugroženija i najdiskriminisana zajednica u različitim oblastima života, Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja ogromne napore koje Crna Gora preduzima na poboljšanju položaja Roma zbog čega bi mogla „držati lekcije“ mnogim drugim razvijenijim državama.

Brojne i kontinuirane su aktivnosti koje nadležni državni organi, u saradnji sa organima lokalne samouprave i civilnim sektorom, preduzimaju u oblasti obrazovanja, stanovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, pravnog statusa, socijalnog statusa i porodične zaštite i kulture, identiteta i informisanja pripadnika romske i egipćanske populacije, što rezultira vidljivim i mjerljivim napretkom u položaju Roma i Egipćana u Crnoj Gori.

Međutim, radi daljeg unapređenja njihovog položaja treba obezbijediti bolju koordinaciju aktivnosti svih subjekata koji se bave poboljšanjem položaja Roma i Egipćana u Crnoj Gori

2. U obrazovanju romske i egipćanske populacije Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja ostvareni napredak, prepoznat od svih učesnika sjednice, o čemu svjedoče podaci da je u školskoj 2016/17. godini u predškolske ustanove upisano 103 djece, u osnovne škole 1.622 učenika, u srednje škole 112 učenika, dok je na fakultetima akademske 2016/2017. upisano 20 studenata romske i egipćanske populacije.

Za pohvalu je implementacija programa stipendiranja Roma i Egipćana po kojem srednjoškolci dobijaju mjesečne stipendije od 60 eura, a studenti u iznosu od 150 eura, za šta Ministarstvo za ljudska i manjinska prava godišnje opredijeli 80.000 eura, radi motivacije za nastavak školovanja, jer su stope odustajanja od školovanja i dalje visoke, čak 69% Roma napušta školovanje poslije osnovne škole. U cilju motivacije za nastavak školovanja, ali i zbog što brže integracije pripadnika romske i egipćanske populacije u sve tokove društvenog života, Ministarstvo redovno finansira i organizuje ljetovanja i zimovanja za učenike šestog, sedmog i osmog razreda.

Odbor podstiče nadležne državne organe da, u saradnji sa civilnim sektorom i predstavnicima romske zajednice, nastave sprovođenje kampanja, stipendiranje, raspodjelu besplatnih udžbenika i školskog pribora i druge aktivnosti usmjerene na postizanje većeg obuhvata romske i egipćanske djece na svim nivoima obrazovanja, jer je to ključni preduslov za njihovo uključivanje u sve tokove društvenog života.

3. Odbor pohvaljuje aktivnosti preduzete u zdravstvenoj zaštiti pripadnika romske i egipćanske populacije i naglašava značaj godišnjih preventivnih pregleda, imunizacije djece i edukativnih radionica koje doprinose jačanju svijesti o potrebi čuvanja zdravlja.
Takođe, Odbor pohvaljuje angažovanje medijatora u socijalnoj inkluziji Roma i Egipćana za koje očekuje da će biti kvalitetna spona između romske i egipćanske populacije i državnih institucija.
4. Polazeći od činjenice da je 95,23% pripadnika romske i egipćanske populacije sa evidencije Zavoda za zapošljavanje bez zanimanja i stručne spreme, što utiče na visoku stopu njihove nezaposlenosti, Odbor preporučuje intenziviranje javnih kampanja usmjerenih na promociju važnosti obrazovanja i smanjenje broja ranih ugovorenih brakova utemeljenih u romskoj kulturi i tradiciji.
Odbor prepoznaje ostvarene rezultate u zapošljavanju, o čemu svjedoče podaci da je u 2016. u programe aktivne politike zapošljavanja uključeno 22 pripadnika ove populacije, u sedam lokalnih javnih radova osam lica, u državni javni rad „Neka bude čisto“ 10 pripadnika romske i egipćanske populacije, a na sezonskim poslovima zaposlena su 62 lica.
Ohrabruje informacija da će Zavod za zapošljavanje u 2017. godini za aktivne politike zapošljavanja izdvojiti 2,8 miliona eura, od čega 50.000 eura za Rome, kao i da će Zavod biti korisnik sredstava iz operativnog programa „Razvoj ljudskih resursa 2012-2013“ koji se finansira iz IPA IV komponente i kroz realizaciju projekata ukupne vrijednosti 85.000 eura doprinijeće i zapošljavanju Roma.
5. S obzirom da je regulisanje pravnog statusa osnov za ostvarivanje svih drugih prava, Odbor pohvaljuje aktivnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, UNHCR-a i nevladine organizacije „Pravni centar“ preduzete u cilju regulisanja pravnog statusa raseljenih i interno-raseljenih lica u Crnoj Gori, čijim djelovanjem je u periodu od 7. novembra 2009. go 1. juna 2017. od 14. 371 zahtjeva za odobravanje stalnog nastanjenja i privremenog boravka do tri godine riješeno 13.866 zahtjeva, dok je za 505 zahtjeva postupak u toku.
6. Odbor pozdravlja aktivnosti na izgradnji socijalnih stanova preduzete u okviru Regionalnog stambenog programa i IPA projekta koje su rezultirale izgradnjom 48 stambenih jedinica u Kampu Konik i 62 stambene jedinice u Nikšiću, dok se privodi kraju izgradnja dodatnih 120 stambenih jedinica u Kampu Konik.
Odbor izražava uvjerenje da će se završetkom 94 stambene jedinice u Beranama i dodatne 51 stambene jedinice u Kampu Konik u značajnoj mjeri riješiti preostali problemi ove populacije u oblasti stanovanja.
S obzirom da je u proteklom periodu veća pažnja bila usmjerena na rješavanje stambenih potreba raseljenih i interno-raseljenih Roma, Odbor preporučuje da se ubuduće više aktivnosti usmjeri na domicilne Rome.
7. U cilju rješavanja problema prosjačenja i ranih ugovorenih brakova Odbor preporučuje multidisciplinarni pristup, kontinuiranu i koordiniranu saradnju državnih organa, lokalnih samouprava i nevladinog sektora kako bi se zajedničkim djelovanjem doprinijelo podizanju nivoa svijesti šire javnosti, a prvenstveno pripadnika romske zajednice o štetnosti ovih pojava.
Odbor pozdravlja najavljenju realizaciju kampanje o sprečavanju ugovorenih brakova i nasilja u porodici Ministarstva za ljudska i manjinska prava u saradnji sa UNICEF-om i Crvenim krstom.
8. U vezi sa ocjenom iz Izvještaja Evropske komisije da su Romi i dalje nedovoljno zastupljeni u politici, da ne postoji politička partija Roma, a da svoje učešće ostvaraju kroz građanske partije, predstavnici Roma su ocijenili da bi definisanje cenzusa za Rome u Zakonu o izboru odbornika i poslanika na način na koji je utvrđen cenzus za hrvatsku manjinu bio dobar početni korak, za šta je koordinator Programa ljudskih prava u NVO „Građanska alijansa“ najavio da će Skupštini Crne Gore uskoro dostaviti inicijativu za političku afirmaciju i predstavljanje Roma.
9. Odbor je zaključio da tradicionalni odnos većine prema Romima nije dobar i treba ga mijenjati, kao i tradiciju Roma. Takođe, iako je mnogo urađeno, ima prostora za dalji rad, a za poboljšanje položaja Roma ključno je školovanje, zapošljavanje i stanovanje.
10. Odbor za ljudska prava i slobode će, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju aktivnosti i mjera definisanih Akcionim planom za sprovođenje Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori za 2017. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.

11. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će dostaviti Zaključak Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, na upoznavanje i Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Ministarstvu prosvjete, na dalji postupak.

9) Strategija za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016/2017. godinu i Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za 2017. i 2018. godinu, sa Dopisom NVO-a osoba sa invaliditetom, br. 00-63-8/17-25 od 23. juna 2017. godine

Povodom razmatranja Strategije za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2016/2017. godinu i Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021. godine s Akcionim planom za 2017. i 2018. godinu, sa Dopisom NVO-a osoba sa invaliditetom, br. 00-63-8/17-25 od 23. juna 2017. godine, Odbor za ljudska prava i slobode je jednoglasno (sa šest glasova "za") donio sledeći

ZAKLJUČAK:

1. Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja brojne i kontinuirane aktivnosti koje nadležni državni organi preduzimaju u oblasti pristupačnosti, participacije, jednakosti, zapošljavanja, obrazovanja i obuka, socijalne zaštite i zdravstva, što rezultira vidljivim poboljšanjem položaja osoba sa invaliditetom u crnogorskom društvu i doprinosi njihovoj inkluziji.
2. Odbor ohrabruje nadležne državne organe da u saradnji sa organima lokalnih samouprava ubrzaju aktivnosti i ulože dodatne napore na prilagođavanju objekata u javnoj upotrebi za pristup i kretanje lica sa invaliditetom i lica smanjene pokretljivosti kako bi se doprinijelo daljem poboljšanju kvaliteta njihovog života. Odbor smatra da prioritet treba da bude prilagođavanje obrazovnih i zdravstvenih ustanova.
Odbor će, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, nastaviti da prati aktivnosti u ovoj oblasti i u skladu sa Planom za 2017. godinu razmotriti Informaciju o realizaciji Akcionog plana za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu.
3. Odbor izražava uvjerenje da će se primjenom nedavno usvojenog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije kojim su pooštrene kazne za učinjenu diskriminaciju, kao i adekvatnom primjenom Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom obezbijediti potpuna zaštita od diskriminacije i uživanje jednakih prava u svim oblastima života licima sa invaliditetom. Odbor se nada da će visoke kazne propisane ovim Zakonima djelovati preventivno i odvraćajuće i da će svijest građana o zabrani diskriminacije svakim danom biti veća.
4. Odbor za ljudska prava i slobode izražava očekivanje da će preporuke za usklađivanje 34 zakona, utvrđene Analizom usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima osoba sa invaliditetom, sačinjenom na osnovu Zaključka Skupštine Crne Gore, donesenog na predlog ovog Odbora, biti adekvatno inkorporirane prilikom pripreme izmjena i dopuna relevantnog zakonodavstva.
Odbor će, u skladu sa Planom aktivnosti za 2017. godinu, održavanjem tematske sjednice na kojoj će analizirati realizaciju Zaključka Skupštine Crne Gore, donesenog povodom usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, ispratiti ovaj proces.
5. Odbor konstatuje da se preduzimaju određene aktivnosti na zapošljavanju osoba sa invaliditetom, o čemu svjedoči podatak da je u 2016. zaposleno 245 lica sa invaliditetom kod 181 poslodavca. Takođe, za realizaciju programa profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom u 2016. godini utrošeno je 3.045.339 eura i realizovana su 53 projekta profesionalne rehabilitacije, aktivne politike zapošljavanja i zapošljavanja lica sa invaliditetom za šta je utrošeno 982.695 eura.
S obzirom da je i dalje veća spremnost poslodavaca da uplaćuju posebne doprinose u Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, Odbor apeluje na poslodavce da u većem stepenu zapošljavaju ova lica i iskoriste subvencije definisane Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, čija svrha je da omogući njihovo lakše zapošljavanje, a ne da se uplaćuju sredstva u Fond.

6. Odbor pozdravlja aktivnosti u okviru reforme sistema socijalne i dječje zaštite i poboljšanje položaja djece sa smetnjama u razvoju, čemu je doprinijelo i otvaranje dnevnih centara u 11 opština u Crnoj Gori, kao i uključivanje djece sa smetnjama u razvoju u vaspitno-obrazovni proces. Pohvaljuje se otvaranje odjeljenja za autizam u decembru 2016. godine prilikom obilježavanja 40 godina rada Zavoda „Komanski most“.
Odbor podstiče nadležne institucije da, u skladu sa mogućnostima i raspoloživim finansijskim sredstvima, ulože dodatne napore na realizaciji aktivnosti u uspostavljanju usluga socijalne i dječje zaštite na lokalnom nivou, prvenstveno dnevnih centara za djecu sa smetnjama u razvoju.
Odbor pozdravlja u oblasti obrazovanja održavanje regionalnih obuka i edukativnih prezentacija za predstavnike stručnih službi osnovnih škola sa ciljem da instruktivno-edukativni materijal za inkluzivan rad i učenje nađe svoju praktičnu primjenu, kao i održavanje pet akreditovanih seminara iz oblasti inkluzivnog obrazovanja, a u resursnim centrima sprovođenje programa rane intervencije. Takođe i, radi promocije i podrške inkluzivnom obrazovanju, formiranje inkluzivnih aktiva na nacionalnom i regionalnom nivou i izradu inkluzivnog portala.
Odbor preporučuje nadležnim subjektima da više pažnje usmjere na poboljšanje kvaliteta inkluzivnog obrazovanja i zdravstvene zaštite za lica sa invaliditetom.
7. Odbor za ljudska prava i slobode ukazuje na potrebu kontinuirane saradnje nadležnih državnih organa, organa lokalne samouprave i nevladinih organizacija u cilju daljeg unapređenja položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori i njihovog uključivanja u sve oblasti društvenog života na ravnopravnoj osnovi. Odbor izražava spremnost da i ubuduće učestvuje u ovom procesu, u skladu sa svojim nadležnostima.
8. Povodom Dopisa NVO-a osoba sa invaliditetom, br.00-63-8/17-25 od 23. juna 2017. godine, a u vezi sa Zaključkom Skupštine Crne Gore, broj 23-2/17-1/9 EPA 152 XXVI, od 2. juna 2017. donesenim povodom razmatranja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, Odbor za ljudska prava i slobode zahtijeva od Generalnog sekretara Skupštine Crne Gore i Odsjeka za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju da se izradi istraživački rad koji će sadržati analizu statusa organizacija osoba s invaliditetom uzimajući u obzir uporedno zakonodavstvo i druge relevantne propise koji definišu status organizacija osoba s invaliditetom u regionu i zemljama Evropske unije, kao i analizu propisa kojima se definišu način i uslovi za sticanje statusa organizacija osoba s invaliditetom, kao organizacija od posebnog društvenog značaja, sistemsko finansiranje tih organizacija na godišnjem nivou i druga pitanja od interesa za njihov rad i djelovanje. Rok za dostavljanje Istraživačkog rada Odboru za ljudska prava i slobode je 30. septembar 2017.
Takođe, Odbor smatra potrebnim da resorna ministarstva na cjelovit i sveobuhvatan način sagledaju zahtjeve NVO-a osoba sa invaliditetom, sadržane u pomenutom Dopisu (u Prilogu).
Nakon dobijanja Istraživačkog rada i informacija od strane resornih ministarstava, Odbor planira da u IV kvartalu 2017. godine održi konsultativno saslušanje i uz učešće svih relevantnih subjekata detaljno sagleda potrebu eventualne pripreme predloga zakonskog rješenja kojim bi se sistemski riješilo pitanje funkcionisanja organizacija osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori.
9. Odbor za ljudska prava i slobode će, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju aktivnosti i mjera definisanih Akcionim planom za sprovođenje Strategije za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori za 2016/2017. godinu, Akcionim planom za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom i promociju jednakosti za 2017. i 2018. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.
10. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će dostaviti Zaključak Kolegijumu predsjednika Skupštine Crne Gore, Savezu slijepih Crne Gore, na upoznavanje i Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu javne uprave i Generalnom sekretaru Skupštine Crne Gore, na dalji postupak.

ADMINISTRATIVNI KAPACITETI ODBORA

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode sistematizovana su sledeća radna mjesta: sekretar Odbora za ljudska prava i slobode, samostalni savjetnik II- saradnik (dva izvršioca) i samostalni savjetnik III- saradnik (jedan izvršilac). Radna mjesta utvrđena aktom o sistematizaciji nijesu popunjena, pa su u periodu od 1. januara do 4. jula 2017. godine Sekretarijat Odbora za ljudska prava i slobode činili sekretar Odbora i dva saradnika. Međutim, od 4. jula 2017. godine služba Odbora radi sa jednim službenikom manje, jer ne radi saradnik u Odboru, samostalni savjetnik III, koji je radio u prethodne tri godine, a koji je prešao da radi u drugi Odbor. U Sekretarijatu Odbora u ovom trenutku rade samo sekretar Odbora i jedan saradnik, kao i jedno lice angažovano po ugovoru o djelu na mjesec dana, koje nije državni službenik i nema radnog iskustva na ovim poslovima.

Ovo je, u odnosu na ostale sekretarijate odbora, i do sada bila najmanje popunjena služba (sistematizacijom su utvrđena četiri mjesta).

Iako je Odbor za ljudska prava i slobode, usvajanjem Plana aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode za 2017. godinu, imao namjeru da i u narednom periodu nastavi sa realizacijom brojnih aktivnosti koje nas očekuju na putu evropskih i evroatlanskih integracija, po već prihvaćenoj metodologiji rada, sve u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine, definisanom nadležnošću, kao i saradnju sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, a sve u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore, **postavlja se pitanje realne mogućnosti njegove realizacije na dosadašnji način, s obzirom na umanjene administrativne kapacitete i neadekvatnu popunjenost kadrom koji nije državni službenik, već je angažovan po ugovoru o djelu, bez radnog iskustva na ovim poslovima.**

U vezi sa tim, imajući u vidu dodatnih 16 realizovanih aktivnosti u prvih šest mjeseci ove godine, pored onih Planom rada utvrđenih, zaposleni u Sekretarijatu Odbora su izrazili svoju rezervisanost za održavanje istog tempa i načina rada, praćenog odgovarajućim sadržajem. Naročito zbog toga što su i do sada za realizaciju postavljenih zadataka imali mnogo sati prekovremenog rada, koji, naravno, nije plaćen.

Zbog nepovoljne organizacije, nedostatka motivacije i neadekvatne stimulacije (sekretarima Odbora je do sada za kratko vrijeme u tri navrata umanjena plata.), sve ovo može dovesti i do gubljenja volje za radom na dosadašnji način.

Da je služba, zajedno sa poslanicima, radila posvećeno i ažurno, govori u prilog da su na sajtu Skupštine objavljeni Plan aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, Godišnji izvještaj o radu Odbora, Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2016. godinu. Takođe, i sadržajne informacije, zapisnici i izvještaji o svim aktivnostima ovog radnog tijela, što svjedoči o intenzivnom radu ovog Odbora. **Do sada je na SAJT-u postavljeno oko 350 strana teksta.**

Sekretarijat Odbora je obavljao stručne i druge poslove koji se odnose na: pripremanje sjednica Odbora, izrađivanje izvještaja i zapisnika sa sjednica, obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe predsjednika i članova Odbora, izrađivanje tekstova usvojenih zakona i drugih usvojenih akata i njihovo pripremanje za objavljivanje u „Službenom listu Crne Gore“.

Takođe, Sekretarijat je obavljao poslove koji se odnose na proučavanje materijala koje je razmatrao Odbor i davao stručna mišljenja o pitanjima koja se razmatraju. U navedenom izvještajnom periodu za potrebe predsjednika i članova Odbora pripremljeno je 10 informativnih pregleda.

Povodom učešća predsjednika i članova Odbora na konferencijama, seminarima, sastancima sa predstavnicima međunarodnih organizacija redovno se pripremaju podsjetnici sa svim relevantnim informacijama i podacima o predmetnoj temi.

Osim navedenog, Sekretarijat Odbora je po nalogima pomoćnika generalnog sekretara i generalnog sekretara Skupštine obavljao i druge stručne poslove, uključujući i pripremu Informativnog materijala za potrebe učešća poslanika Skupštine Crne Gore na sastanku Parlamentarnog odbora Evropske unije i Crne Gore za stabilizaciju i pridruživanje.

Sekretarijat Odbora je pripremao podatke i relevantne informacije za Akcioni plan jačanja zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine. Takođe, pružao je potrebne podatke i informacije u vezi sa realizacijom Akcionih planova za poglavlja 23 i 24, a na zahtjev službenika za slobodan pristup informacijama pripremao je informacije iz nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode radi odgovora na zahtjeve za slobodan pristup informacijama (u periodu januar-jul 2017. pripremljeno je osam informacija radi odgovora na osam zahtjeva za slobodan pristup informacijama).

NAPOMENA: Zaposleni u Sekretarijatu Odbora za ljudska prava i slobode u navedenom izvještajnom periodu podnosili mjesečne izvještaje o radu Odbora i realizaciji Plana aktivnosti za 2017. godinu generalnom sekretaru Skupštine, a isti su u elektronskoj formi dostavljeni Sektoru za istraživanje, dokumentacione poslove i informatičku mrežu.

Svi materijali, usvojeni na sjednicama Odbora, u cilju transparentnog rada Odbora, pored postavljanja na web sajtu Skupštine Crne Gore, takodje su arhivirani u Arhivi Službe Skupštine.

ZAKLJUČAK

Rad Odbora za ljudska prava i slobode je transparentan i sjednice Odbora izazivaju interesovanje štampanih i elektronskih medija. Odbor objavljuje na sajtu Skupštine godišnji izvještaj o radu, a takođe i veoma sadržajne informacije, zapisnike i izvještaje o svim aktivnostima ovog radnog tijela.

Odbor za ljudska prava i slobode je u navedenom izvještajnom periodu ostvario uspješnu saradnju sa predstavnicima nadležnih ministarstava i nadležnih institucija u oblasti državne uprave, pravosuđa, u cilju pribavljanja podataka i informacija, a koji su učestvovali u radu Odbora u skladu sa Poslovníkom utvrđenom nadležnošću, iskazujući spremnost da traženim podacima doprinesu prepoznatljivo transparentnom radu Odbora.

Odbor za ljudska prava i slobode je prepoznat i po **dobroj saradnji sa međunarodnim organizacijama i nevladinim sektorom** čiji predstavnici redovno po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovníka Skupštine Crne Gore, učestvuju na sjednicama i drugim aktivnostima Odbora.

Multisektorski pristup kao osnovni metodološki pristup rada Odbora za ljudska prava i slobode je, kroz naprijed opisanu saradnju sa nadležnim državnim organima, međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava i njihovo učešće na sjednicama Odbora, realizujući sve prethodno pobrojane aktivnosti, doprinio postizanju većeg stepena poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori.

U izvještajnom periodu Odbor za ljudska prava i slobode je **realizovao 10 od 13 aktivnosti planiranih za prva dva kvartala 2017. godine**, ali je **realizovao i dodatnih 16 aktivnosti**, proizašlih iz tekućeg djelovanja Skupštine, Vlade Crne Gore i međunarodnih subjekata. Jedna aktivnost nije realizovana iz objektivnih razloga, a preostale dvije nerealizovane aktivnosti biće realizovane krajem III ili početkom IV kvartala 2017. godine.

Odbor je u izvještajnom periodu dao značajan doprinos, ne samo u donošenju propisa iz oblasti ljudskih prava i sloboda, već i u praćenju implementacije propisa kao i nadzoru nad preduzimanjem mjera koje su bile neophodne radi poštovanja i unapređenja stanja ljudskih prava u Crnoj Gori.

Odbor će **nastaviti i u narednom periodu da realizacijom značajnih aktivnosti** koje nas očekuju na putu evropskih i evroatlanskih integracija, u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine definisanom nadležnošću, kao i saradnjom sa državnim institucijama, međunarodnim organizacijama, nevladinim sektorom, akademskom zajednicom i medijima, daje doprinos u cilju afirmacije, promocije, poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore doprinoseći na taj način ostvarivanju uloge Parlamenta u procesu evropskih i evroatlanskih integracija i daljem jačanju konstruktivne uloge koju Crna Gora ima u regionalnoj saradnji.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković